

РЕЦЕНЗИЯ

за дисертационния труд на тема:

”ГЕРМАНИЯ И ПОСТСОЦИАЛИСТИЧЕСКИТЕ ДЪРЖАВИ В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА. ПОДХОДИ НА ОТРАЗЯВАНЕ ОТ ДОЙЧЕ ВЕЛЕ И ЦЕ ДЕ ЕФ (2013- 2015)”

на Кристина Дончева Баксанова, докторант в катедра „История и теория на журналистиката” на Факултета по журналистика и масова комуникация в СУ”Св.Климент Охридски” за присъждане на образователна и научна степен „доктор” , професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Международна журналистика).

Научен ръководител: проф. д-р Мария Нейкова

Автор на рецензията : проф. д-р Маргарита Йорданова Пешева , преподавател в Университет за национално и световно стопанство

1. АКТУАЛНОСТ НА ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Избраната тема за докторска дисертация е актуална по няколко основни причини. В българското медиазнание за първи път се разглежда външната политика на ФРГ в контекста на медийното отразяване на проблемите в страните от Югоизточна Европа от двете германски обществени телевизии Дойче Веле и Це Де ЕФ в периода 2013-2015г. . Докторантката Кристина Баксанова се ръководи от необходимостта от "*нов прочит на процесите и причините, довели до промяната на външната политика на ФРГ*".

Оригиналността на темата се дължи на нейната фактическа неразработеност в българските медийни анализи, но и на избрания методологически подход от докторантката - теоретичен анализ, подкрепен с аргументи , получени от проведени от нея емпирични изследвания. Докторантката Кристина Баксанова анализира създаването на медийния образ на страните от Югоизточна Европа , предимно в контекста на външната политика на ФРГ, която през 2014г. навлиза в решителна промяна.

Следователно, актуалността на избраната тема за докторска дисертация се основава на нейната концептуалност, предлагане на стратегически решения и отлично реализиран съдържателен анализ- с неговите силни и слаби страни, очаквани ползи и възможни рискове.

Този дисертационен труд действително е първото цялостно научно изследване у нас, посветено на външната политика на ФРГ в периода 2013-2015г. Период, изпълнен с драматични външнополитически събития, които отчасти променят отношението на германските обществени медии в хода на тяхното отразяване (и осмисляне) на процесите в Югоизточна Европа. Кристина Баксанова показва респектираща професионална компетентност и познания, в дисертационния труд тя съчетава теоретичният анализ и емпиричните изследвания- количествени (анализ на репортажи на Дойче Веле и Це Де Еф чрез специална регистрационна карта)- и шест дълбочинни интервюта, проведени от докторантката с висши менажери от двете обществени медии . Съчетаването на теоретични и емпирични методи прави дисертационният труд жив и много цветен, увеличава доказателствената стойност на направените в него научни изводи и обобщения.

2. СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд се състои от **Увод, три глави, заключение, библиография и приложения в размер на 279 стр.** Авторефератът цялостно пресъздава съдържанието на докторската дисертация, в него има всички научни реквизити, които са задължителни за една докторска дисертация. Посочени са **основните цели** на научното изследване, които се свеждат до анализ на външната политика на ФРГ след 1990г., и най-вече осветляване на връзката между политиката на ФРГ към страните от Югоизточна Европа и нейното отразяване от най-влиятелните германски обществени медии - телевизите Дойче Веле и Це Де Еф. Отлично е формулирана и защитена главната **изследователска теза** на дисертацията, а именно: че външната политика на ФРГ от 2014г. е много по-активна, и тя проявява засилен интерес към страните от Югоизточна Европа. Прецизно са формулирани **обекта и предмета** на научното изследване, използваната **интегрална методология**, която включва анализ и синтез на научни теории;

проучване на първични източници; контент анализ на репортажи на обществените ТВ програми Доче Веле и Це Де ЕФ, а също провеждане на дълбочинни интервюта с водещи журналисти и менажери от двете обществени ТВ програми.

Първа глава е общотеоретична, тя разглежда развитието и промяната на външната политика на ФРГ след обединението. Докторантката Кристина Баксанова правилно посочва три основни етапа в развитието на германската външна политика след 1945г. **Първият етап** обхваща годините на Студената война, и е свързан главно с решението на "*германския въпрос*", който се финализира с нейното обединение. **Вторият етап** започва с падането на Берлинската стена, обединението на двете германски държави, които са свързани с преодоляване на икономически, социални, културни и психологически различия. **Третият етап** започва от 2014г. насам, и е свързан с активен вътрешнополитически дебат относно мястото, новата роля и политически отговорности на Германия в рамките на обединена Европа. В този трети етап Германия открито демонстрира готовност за нова международна роля в политиката на ЕС. Направеният анализ показва професионалната компетентност на докторантката, нейното отлично познаване на вътрешнополитическите процеси, които се развиват в Германия в годините на прехода.

Втора глава представя германската външна политика към постсоциалистическите държави от Югоизточна Европа. Докторантката поставя научния анализ в контекста на разпадането на Югославия, което довежда до големи промени и възникването на нови държави в Югоизточна Европа, на общата стратегия и политика на ФРГ в рамките на ЕС и НАТО към постсоциалистическите страни в Югоизточна Европа. И главно - т.нар. инициатива "Берлински процес" към Западните Балкани, която започва от 2014г. и е в подкрепа на шест държави от Югоизточна Европа. Докторантката о задълбочено анализира тази германска инициатива, въз основа на заключителни документи, декларации и политически речи по време на три конференции, проведени в периода 2014-2016г.- в Берлин, Виена и Париж.

Трета глава представя извършените емпирични изследвания от докторантката, основани на количествени и качествени социологически методики. С помощта на контент анализ и дълбочинни интервюта, Кристина Баксанова проследява информационните и специализираните предавания на двете обществени ТВ програми по теми, свързани със страните от Югоизточна Европа. Избраната методология е професионално защитима, но достатъчно сложна. Тя включва проучване и анализ на първични източници-оригинални документи и закони; изследване на видеосъдържанието на двете обществени ТВ програми в периода 2013-2015г.; провеждане на шест дълбочинни интервюта с главни редактори и представители на двете медии; контент анализ на ТВ репортажи на двете обществени ТВ програми в наблюдавания период.

Това е много широка и сложна методика за емпирични изследвания, която дава възможност на докторантката, въз основа на емпирични факти, да аргументира основната си теза, а именно: отразяването на събития от страните от Югоизточна Европа от двете германски обществени телевизии в наблюдавания период е предимно **фрагментарно**, то е подчинено главно на **събитийността**. Това отразяване е **закъсняващо и изоставащо**, но същевременно то събужда нов интерес към събитията и хората от този регион. С помощта на многобройни емпирични факти, докторантката категорично доказва връзката между новия етап в политическия дневен ред на ФРГ, който (само донякъде) съвпада с медийното отразяване на случващото се в региона на Югоизточна Европа от двете най-влиятелни германски ТВ програми.

Библиографията в дисертацията включва **212 заглавия**, от които **22** на кирилица и **94** на латиница. Посочени са актуални научни изследвания, които показват професионалната компетентност на докторантката, нейната висока степен на познаване на съществуващата научна литература по темата. Дисертацията съдържа и **осем Приложения**, които разглеждат системата на обществените медии във ФРГ, тяхната структура и връзки

Дисертационният труд като цяло отговаря на изискванията, които се предявяват към една докторска дисертация. Той се основава на много

добре дефинирана и аргументирана методика, отлично представени и защитени изследователска теза, основни цели, изводи, научни приноси и приносни моменти. Текстът на дисертацията е написан с ясен език и научен стил, докторантката аргументира и категорично защитава собствени позиции по редица основни научни проблеми, някои от които се отличават с необходимата критична дистанция.

3. НАУЧНИ ТЕЗИ И ПРИНОСИ

Представената дисертация на Кристина Баксанова (по моя преценка) съдържа няколко основни научни приноси:

Първият научен принос е много сполучливият избор на оригинална тема за научно изследване, което в българските медийни анализи досега не е правено. Вероятно заслуга за избора на толкова интересна тема има и научният ръководител на докторантката- проф. д-р Мария Нейкова, за което трябва да бъде поздравена. Научният анализ и сравнение на външната политика на ФРГ към страните от Югоизточна Европа в периода 2013-2015г.- и нейното медийно отразяване от двете германски обществени ТВ програми Дойче Веле и Це Де Еф, е първи по рода си у нас, което дава много ценна информация как и доколко германската външна дипломация към тези страни променя дневният ред на новините и информационните предавания в двете обществени телевизии.

Вторият научен принос е изборът на интегрална методология, която съчетава теоретичният анализ и емпиричните изследвания, основани на количествени и качествени методики. Това е най-ценната част от този дисертационен труд от научна гледна точка. Количественият анализ на **1629 ТВ** репортажи на двете обществени ТВ програми, направен чрез специална регистрационна карта дава възможност на докторантката научно да докаже и обоснове своите изводи и обобщения. Към това количествено изследване, Кристина Баксанова добавя и шест дълбочинни интервюта с водещи главни редактори и журналисти от двете медии, които анализират в дълбочина външната политика на ФРГ в наблюдавания период- и нейното присъствие в дневния ред на информационните предавания в техните програми. Това е много ценен принос на дисертационното изследване, който се превръща в

солиден аргумент за необходимостта то да бъде публикувано, за да получи необходимия професионален и медиен отзвук.

Третият научен принос е анализът и сравнението на някои общи подходи в медийното отразяване на страните от Югоизточна Европа в информационните предавания на Дойче Веле и Це Де Еф. Това медийно сравнение е оригинално за българските медийни анализи. То откроява някои водещи тенденции: европейски ъгъл на ТВ репортажи; изоставащо/наваксващо отразяване на проблемни теми; фрагментарност и еднотипност на медийните теми; рискове от едностранчивост, монотонност, формиране на стереотипи и др. Докторантката Кристина Баксанова обобщава изводите от това сравнение по следния начин: в периода 2013-2015г. се наблюдава политическа активност на германската дипломация към страните от Югоизточна Европа, но заедно с това- и **слаб медиен интерес**, който може да насочи общественият интерес към този регион.

4. ОСНОВНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ.

Представената дисертация е много оригинално и ценно научно изследване, което е първо по рода си в българските медийни анализи. То е отлично структурирано, написано с професионални познания и полемична позиция, с помощта на интегрална методология, която разширява научната му територия и предназначение. Тази дисертация несъмнено ще представлява голям интерес за изследователи от различни обществени сфери- електронни медии и ТВ комуникация, социология на медиите, медиен мениджмънт, медийна регулация, история на медиите в Европа, европейска дипломация и др. Тази дисертация ще бъде полезна и за мнозина просветени читатели, които живо се интересуват от връзките (и зависимостите) между дипломацията на ФРГ към страните от Югоизточна Европа- и медийното отразяване на техния живот и проблеми от германските обществени ТВ програми.

Моите основни препоръки към докторантката са следните:

- да продължи това научно изследване , като включи в изследователската си територия и други влиятелни ТВ програми като А Ер Де и Ер Те Ел;

-да публикува този дисертационен труд- на хартия или онлайн, за да бъде достъпен за редица изследователи по електронни медии, дипломация, история и социология на медиите, както и за мнозина просветени читатели.

Имам следните въпроси към докторантката Кристина Баксанова:

1. Дали задълбочаващата се криза в ЕС, свързана основно с Брекзит и нарастващите центробежни тенденции, ще усилят ролята на ФРГ като водеща икономика и главен фактор за нова общеевропейска политика към страните от Югоизточна Европа?

2. Доколко германската позиция към страните от Югоизточна Европа в близко бъдеще може да получи по- задълбочено медийно отразяване от германските обществени ТВ програми Дойче Веле и Це Де Еф?

5. ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.

Заключителната ми научна оценка за този дисертационен труд се основава на следните научни аргументи:

- Това е първото цялостно научно изследване на връзката между външната политика на ФРГ по отношение на страните от Югоизточна Европа- и нейното медийно отразяване от германските обществени телевизии Дойче Веле и Це Де Еф в периода 2013-2015г.;

- Докторантката Кристина Баксанова показва висока професионалната компетентност и задълбочени познания в областта на външната политика на ФРГ, и на нейното медийно отразяване от двете германски обществени телевизии Дойче Веле и Це де Еф;

- Докторантката Кристина Баксанова представя солидна аргументация на редица научни тези, която се основава на няколко емпирични изследвания, извършени чрез количествени и качествени методики, които са голям научен принос;

-Докторантката Кристина Баксанова анализира и осмисля медийното отразяване на събитията в страните в Югоизточна Европа от двете германски обществени ТВ програми с необходимата критична дистанция, което показва сериозна теоретична подготовка и научно самочувствие.

Като изхождам от всичко казано дотук, **напълно убедено препоръчвам** на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен "доктор" на Кристина Дончена Баксанова, докторант в катедра "История и теория на журналистиката" на СУ"Св.Климент Охридски", професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Международна журналистика).

София, 6 март 2018г. **РЕЦЕНЗЕНТ** : проф.д-р Маргарита Пешева